

Karjeras Ziņas

Valsts izglītības attīstības aģentūras ziņu izdevums Nr. 1/2020

Karjeras atbalsta speciālistus aicina piedalīties starptautiskā konferencē

Starptautiskā Karjeras atbalsta asociācija (IAEVG) sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru (VIAA) rīkos zinātniski praktisku konferenci, lai izceltu karjeras atbalsta nozīmi izglītības, indivīda un tautsaimniecības attīstībā, kā arī veicinātu karjeras atbalsta jomas attīstību kopumā.

Nemot vērā šī brīža ceļošanas ierobežojumus visā pasaulē, konferences organizatori šobrīd meklē iespējamu alternatīvu pasākuma norises laikam un formai, t.i., tiešsaistes pasākumam vai notikumam klātienē. Konferencē laikā karjeras speciālistiem būs iespēja paplašināt savu redzesloku, smelties idejas un metodes sava darba pilnveidošanai, kā arī iedvesmoties nozares attīstīšanai. Konferencē uzstāsies vadošie karjeras atbalsta eksperti no visas pasaules. Ar provizorisko konferences programmu var iepazīties konferences interneta vietnē www.iaevgconference2020.lv. Konferencē darba valoda būs angļu valoda, taču galvenajiem runātājiem būs nodrošināts sinhronais tulkojums uz latviešu valodu.

Konferencē aicināti piedalīties karjeras atbalsta speciālisti – dažādu nozaru karjeras konsultanti, organizāciju psihologi, personāla speciālisti, izaug-

smes treneri, politikas veidotāji, pētnieki, mācībspēki un citi šīs jomas speciālisti, lai dalītos ar praksē un pieredzē balstītiem stāstiem, rastu labākos risinājumus dažādām profesionālām situācijām, tādējādi palielinot karjeras atbalsta jomas potenciālu gan nozares speciālistu, gan asociācijas līmenī. Aplūkojamo tematu lokā ir jautājumi par to, kā veicināt indivīdu integrāciju, atbalstīt darba devējus, nozares un darba tirgu, definējot aktuālākos izaicinājumus, lai paredzētu un nodrošinātu attīstības vajadzības.

Starptautiskā Karjeras atbalsta asociācija apvieno karjeras atbalsta jomas speciālistus no visas pasaules. Asociācijas sadarbības partnere Latvijā ir VIAA, kas šogad konkursā ir ieguvusi tiesības organizēt gadskārtējo starptautisko konferenci ar programmas Euroguidance un Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas atbalstu. ■

Aktuāli par „Karjeras atbalsta balvu 2020”

Lai izteiktu atzinību par izcilu veikumu karjeras attīstības atbalsta sistēmas īstenošanā 2019. gadā un stiprinātu karjeras atbalsta nozīmi Latvijā, aicinām karjeras attīstības atbalsta jomā iesaistītās personas pieteikties Karjeras atbalsta balvas konkursam. Pretendentu pieteikumi tiks vērtēti atbilstoši to unikālajam veikumam karjeras izglītībā, karjeras konsultācijās un/vai informācijas sagatavošanā. Uzvarētāji tiks apbalvoti Starptautiskās Karjeras atbalsta asociācijas konferences laikā. Plašāka informācija – VIAA interneta vietnē. ■

Par Skills norises izmaiņām

Covid-19 izplatības dēļ ir atcelts nacionālais jauno profesionāļu meistarības konkurss SkillsLatvia 2020. Konkursa norise bija plānota no 28. līdz 29. aprīlim starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā. Šogad bija plānoti 22 prasmju konkursi, un konkurss būtu noticis jau ceturto reizi. Pateicamies visiem, kas bijuši iesaistīti šī gada konkursa atbalstīšanā un sagatavošanā.

Savukārt no 16. līdz 20. septembrim plānotais prestižais konkurss Euroskills 2020, kas norisināsies Austrijas pilsētā Grācā, ir pārcelts uz 2021. gada janvāri.

Aicinām sekot līdzi aktualitātēm par Skills nākotnes notikumiem VIAA interneta vietnē un sociālajos tīklos! ■

Erasmus+

euro | guidance

Atskats uz gūto pieredzi NICE Academy 2019ursos

Ilze Astrīda Jansone

Programmas
Euroguidance
vadītāja

Eiropas Karjeras atbalsta inovāciju tīkls NICE ik gadu piedāvā kursus karjeras atbalsta speciālistu profesionalitātes celšanai – NICE akadēmiju. 2019. gada rudenīursos piedalījās 79 dalībnieki no 24 valstīm.

Karjeras izaugsmes treniņa maģistra studiju programmas dibinātājas Džūlijas Jeitsas (Julia Yates) stāsts

Džūlija Jeitsa ir karjeras izaugsmes treniņa maģistra studiju programmas dibinātāja Austrumlondonas universitātē. 15 gadus nostrādājusi karjeras konsultantes amatā, Dž. Jeitsa sāka pētīt jaunas iespējas un instrumentus, lai konsultēšanu uzlabotu. Tajā laikā viņa sāka mācīt Austrumlondonas universitātē, kur piedāvā izaugsmes treniņa maģistrantūras studiju programmu. Izaugsmes treneru rīcībā ir daudz metožu, tomēr sarežģītajā lēmumu pieņemšanas procesā un darba tirgū karjeras konsultantiem ir nepieciešami jauni rīki. Dž. Jeitsa ir uzrakstījusi grāmatu „Karjeras izaugsmes treniņa rīku komplekts”. Tajā aprakstīts šo rīku teorētiskais pamatojums un sniegti empīriski pierādījumi par šo metožu efektivitāti.

Viena no rīku komplektā iekļautajām metodēm ir pieņemšanas un saistību terapija (Acceptance and Commitment Therapy, ACT). Acceptance jeb A ir iekšējās pieredzes pieņemšana, commitment jeb C – apņemšanās dzīvot tā, kā vēlaties. ACT teorijas pamatā ir atziņa: nelietderīgas domas var mūs atturēt dzīvot tā, kā vēlamies.

Pieņemšanas un saistību terapija palīdz definēt savu identitāti, izprast sev svarīgās vērtības, radīt motivāciju, mazināt satraukumu un ierobežot domu negatīvo ietekmi, ierobežojot nevis domas, bet gan to ietekmi.

ACT ir viena no uzvedības analītiskās konsultēšanas pieejām, kas strādā ar domu, jūtu un izturēšanās trijotni. Plašāk pazīstamā CBT – kognitīvā un uzvedības terapija – mudina negatīvās domas aizstāt ar pozitīvām. ACT mērķis ir mainīt ar negatīvām domām saistīto uzvedību. ACT nemaina pašas domas, jo tas klientam var būt pārāk grūti. Negatīvās domas būtībā nav toksiskas. To iedarbība ir atkarīga no tā, kā mēs uz tām reaģējam. Piemēram:

- ▶ kognitīvā saplūšana – doma kļūst par cilvēka realitāti (apvienojot sevi un domu); uzvedība kļūst par identitāti: neveiksmīgs notikums = neveiksme kā identitāte;
- ▶ izvairīšanās no pieredzes – izvairīšanās no sliktām sajūtām un situācijām, kuras šādas sajūtas izraisa.

ACT veicina psiholoģisko elastību – palīdz izdarīt izvēli attiecībā uz savu izturēšanos. Tā rezultātā rodas gatavība saskarties ar negatīvu iespēju jeb just bailes, bet rīkoties tik un tā.

ACT pamatā ir attiecību ietvaru teorija (Relational Frame Theory, Stephen Hayes), kas paredz, ka vārdi uzvedību var sekmēt vai ierobežot. Metaforas palīdz mazināt negatīvās domas un stiprināt pozitīvo motivāciju.

ACT izmanto arī ārstējot klīniskus gadījumus. 2014. gadā veiktā metaanalīze pierādīja, ka šī terapija ir iedarbīga – ACT samazina stresu darba vietā (sk. Nīderlandes interneta vietni www.act-in-lab.eu). Ir empīriski pierādījumi, ka pēc divu stundu garas grupas sesijas tās ietekme saglabājas pat divus mēnešus. Latvijā vēl nav iespējas apgūt ACT, taču ir pieejami dažādi ārvalstu kursi gan klātienē, gan tiešsaistē.

Minsteres Universitātes karjeras centra vadītāja Andreasa Aimeras (Andreas Eimer) pieredze par universitātes palīdzību nodarbinātības mērķu izvērtēšanā

Minsteres Universitāte ar 44 000 studentu un 2800 studiju programmām ir sestā lielākā universitāte Vācijā. Tās karjeras centrs tika izveidots pirms vairāk nekā 20 gadiem. Minsteres Universitātes karjeras centrā strādā 12 cilvēku komanda. Centrs piedāvā kursus, dažādus pakalpojumus un konsultācijas.

2012. gadā centra darbinieki saprata, ka viņi ļoti prot studentus konsultēt, bet ne tik ļoti – informēt par nodarbinātības iespējām.

Lektori dalās pieredzē NICE Academy 2019ursos

Norit NICE Academy 2019 kurss

Studentiem nebija skaidrības par humanitāro zinātņu karjeras virzieniem, un nodarbinātības rezultāti bija ļoti individuāli. Tāpēc tika sākts nodarbinātības projekts. Universitātes valde šo projektu atbalstīja, bet katedras tam varēja pievienoties brīvprātīgi.

Boloņas reforma absolventu nodarbinātību ir izvirzījusi par universitāšu mērķi. Boloņas reformas gaitā fakultātēm bija jāapraksta savi nodarbinātības mērķi, bet mācībspēki definēja mērķus, kas nav saistīti ar programmu saturu. Tā kā nodarbinātības mērķi nebija skaidri, nebija arī skaidrs, kādiem jābūt mācību mērķiem. Mācībspēki atzina, ka jūtas bezpalīdzīgi, kad studenti vaicā par viņu kursa atbilstību darba tirgum, un daudzi baidījās, ka saņems pārmetumus par nepilnībām.

Karjeras centrs vērsās pie fakultātēm ar ideju identificēt studentu ieguvumus no studiju procesa. Fakultātes iesaistījās strukturētā un reflektīvā procesā, lai palīdzētu noteikt savu nodarbinātības stratēģiju – kādus nodarbinātības mērķus studentiem izvirzīt. Mērķus salīdzināja ar piedāvāto kursu saturu, lai pārbaudītu, vai tiek izmantotas pietiekamas un pilnvērtīgas mācību metodes izvirzīto nodarbinātības mērķu sasniegšanai. Piemēram, ja mērķis ir palīdzēt studentiem atrast darbu Dienvidamerikā, ir jāiekļauj pietiekami daudz spēņu valodas kursu, lai sasniegtu līmeni C1.

Nākamais solis bija nodarbinātības mērķu kontekstualizācija. Fakultātes

veica aptauju, vai par viņu piedāvājumu ir informēts darba tirgus, vai studenti ir informēti par viņu studiju procesu un pieejamo atbalstu. Tagad studenti apzinās, ka viņu studijas ir process, kura laikā ir jāpieņem dažādi lēmumi, kas viņus virzīs uz noteiktu nodarbinātības rezultātu.

Plašāka informācija vācu valodā: www.de/CareerService/employability.

Austrijas migrantu konsultāciju centra stāsts par migrantu konsultēšanas tīkla izveidi

Austrijas migrantu konsultāciju centrs tika izveidots 1983. gadā, un tajā strādāja divi cilvēki. Tagad tajā ir apmēram 50 darbinieku. Īpaša nozīme ir piešķirta tam, lai konsultācijas varētu nodrošināt dzimtajā valodā, tāpēc centrā ir pārstāvētas 24 valodas. Lai palīdzētu veicināt kvalifikāciju caurskatāmību, kopš 2007. gada centrs piedāvā izglītības un kvalifikācijas atzīšanas konsultācijas.

Austrijā 16,2% iedzīvotāju ir ārvalstnieki un 23,3% iedzīvotāju ir migrantu izcelsmes. Akadēmiskais grāds ir tikai 16% austriešu un 19% ārvalstnieku. 23,5% migrantu (salīdzinājumam: 8,8% austriešu) iegūtā izglītība pārsniedz veicamā darba prasības. Migrantu nepazīšana sistēmu un Austrijas personāla atlases procesus. Viņi saskaras ar problēmām, kas saistītas ar ilgstošām, sarežģītām un nevienlīdzīgām atzīšanas procedūrām. Neregulētās profesijās kvalifikācijas atzīšana ir atkarīga no pieprasījuma darba

tirgū. Universitātes pašas izlemj, vai ārvalstīs iegūta vidējā izglītība ir derīga studijām.

Centrs strādā tikai ar tiem cilvēkiem, kam ir ārvalstīs iegūta formālā izglītība. Lai sniegtu palīdzību pēc iespējas ātrāk pēc ierašanās Austrijā un izvairītos no augsti kvalificētu migrantu nodarbinātības mazkvalificētā darbā, viņiem piedāvā tādus pakalpojumus un atbalstu kā tulkošana, vēstulju rakstīšana un sagatavošanās kursu atrašana.

Centrs rīko gan tematiskus seminārus konkrētu profesiju pārstāvjiem (piemēram, medicīnas māsām), gan seminārus par diploma atzīšanu izglītības ieguves turpināšanai. Dalībnieki tiek informēti par atzīšanas procedūrām, saņem palīdzību veidlapu aizpildīšanā, iepazīstas ar citiem savas jomas speciālistiem, kā arī uzklaua līdziniekus, kuri pastāsta savu veiksmes stāstu.

Centrs aizstāv klientu intereses attiecībā ar darba devējiem, palīdz atrast valodu kursus un finansējumu.

Dažreiz centrs organizē kursus konkrētās izglītības iestādēs. Darbu klientu vietā centrs nemeklē, bet palīdz viņiem sagatavoties darba meklēšanai. Klienti saņem atbalstu, un sabiedrība iegūst kvalificētu darbaspēku.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas karjeras pakalpojumos – turiet durvis vaļā, turiet atvērtu prātu!

Somijas Izglītības pētniecības institūta Jiveskiles Universitātes pētniece J. Ketunena savā disertācijā ir pētījusi to, kā karjeras atbalsta profesionāli izprot IKT lomu, jo īpaši sociālo mediju, un kādas prasmes konsultantiem ir nepieciešamas. Mūsdienu sabiedrība ir pārpludināta ar tehnoloģijām gan darbā, gan brīvajā laikā, taču joprojām ir iedzīvotāju grupas, kurām tās nav pieejamas. Karjeras speciālistiem ir svarīgi izprast ar IKT saistītās iespējas un ierobežojumus. Mums ir jādomā par to, kā klienti var piekļūt mūsu pakalpojumiem, ir jāizstrādā sava stratēģija un klienti jāinformē. → 5. lpp.

Jauni akcenti karjeras attīstības atbalsta īstenošanā

Linda Gruze

VIAA Karjeras atbalsta nodaļas vecākā eksperte

Īstenojot ESF projektu „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”, VIAA ik gadu organizē karjeras atbalsta nacionālo konferenci. 2019. gada 22. novembrī viesnīcā *Tallink Hotel Riga* pašvaldību vadītāji, izglītības pārvalžu speciālisti, izglītības iestāžu vadītāji un projekta koordinatori diskutēja par karjeras attīstības atbalsta nozīmi, tā īstenošanu un ilgtspēju vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs. VIAA direktore Dita Traidās informēja par šī projekta pagarinājumu 2020./21. mācību gadā, kā arī par projekta sadarbības partneru iesaistes nosacījumu izmaiņām.

Karjeras attīstības atbalsta sniegšana skolēniem konferencē tika aplūkota kā viens no būtiskiem aspektiem nākotnē nepieciešamo prasmju attīstīšanai.

Ļoti nozīmīgs ir karjeras attīstības atbalsts, kā arī sistēmas mērķtiecīga nodrošināšana.

To konferencē uzsvēra arī VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta Karjeras atbalsta nodaļas vadītāja Ināra Punkstiņa, iepazīstinot ar ESF projekta gaitā paveikto, kā arī izvērtējot pašvaldību ieguldījumu un projekta ietekmi uz skolēnu karjeras vadības prasmju attīstību.

Ņemot vērā Valsts izglītības satura centra īstenoātā projekta „Kompetenču pieeja mācību saturā” („Skola2030”) pamatprincipu ieviešanu izglītībā, ir skaidrs, ka saistībā ar pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanu pedagoga karjeras konsultanta (PKK) loma arī turpmāk būs ļoti nozīmīga.

Tādēļ jau tagad PKK darba uzdevumos ir definēti projekta pagarinājuma iesaistes nosacījumi un galvenās funkcijas vidusskolas izglītības piedāvājuma sagatavošanai un skolēnu individuālā mācību plāna izveidei, lai pēc iespējas veiksmīgāk nodrošinātu jauno iesaistes nosacījumu izpildi projekta pagarinājumā un lai katrs PKK spētu atbalstīt skolēnus, viņu vecākus, pedagogus un skolas administrāciju.

Lai pašvaldības, to apvienības un PIKC 2020./21. māc. g. varētu tur-

pināt piedalīties šajā projektā, atbilstoši izglītības aktualitātēm ir izstrādāti jauni partneru iesaistes nosacījumi. Galvenās izmaiņas attiecas uz vispārīzglītojošajām skolām, kur projekta finansējums PKK atbildībai un karjeras attīstības atbalsta pasākumiem ir piešķirts proporcionāli 2020./21. māc. g. izvirzīto izmēģinājumskolu 7. – 12. klašu skolēnu skaitam (profesionālās izglītības kompetenču centros un speciālās izglītības attīstības centros karjeras attīstības atbalsts izglītības ieguvējiem saglabāts pilnā apmērā). Sākot ar 2020./21. māc. g., viena pilna slodze tiks piešķirta uz 600 izglītības ieguvējiem. Tā kā galvenās prioritātes projekta pagarinājumā būs PKK iesaiste pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanā, kā arī individuāls darbs ar skolēniem un viņu vecākiem, būtisks iesaistes nosacījums ir, lai projektā nodarbinātais PKK būtu ieguvis tiesības sniegt individuālās karjeras konsultācijas.

Lai sagatavotos tiem uzdevumiem, kurus PKK skolās pildīs nākamajā mācību gadā (proti, balstoties uz skolēnu izpēti datiem, kopā ar skolas administrāciju piedalīsies skolas izglītības piedāvājuma veidošanā, veidos skolēnu individuālos plānus, pārraudzīs skolēnu intereses un karjeras plānus), VIAA sadarbībā ar „Skola2030” februārī organizēja PKK un projekta koordinātoru darba grupas semināru, lai karjeras atbalsta sniegšanā iesaistītos speciālistus informētu par PKK lomu pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanā, kā arī diskutētu par PKK funkcijām karjeras attīstības atbalsta ilgtspējas nodrošināšanā. Semināra saturs tiek multiplicēts reģionos ar mērķi nodrošināt vienotas pieejas un informācijas izpratni visiem projektā iesaistītajiem PKK.

Patlaban ir definēta PKK loma un galvenie uzdevumi skolā saistībā ar izglītības aktualitātēm un projekta pagarinājuma jaunajiem iesaistes nosacījumiem:

Semināra dalībnieki, ieklausoties lektoru stāstītajā

ieskats Karjeras atbalsta nacionālajā konferencē, 2019. g.

- ▶ PKK ir galvenais sadarbības uz turētājs starp skolēniem, pedagogiem, atbalsta personālu un skolas administrāciju, nodrošinot savu zināšanu un pieredzes pārnesi karjeras izglītības dziļākai integrēšanai dažādās mācību jomās;
- ▶ PKK veicina pedagogu savstarpējo sadarbību mācību jomu ietvaros un starp jomām, iedodot instrumentus, kā identificēt un attīstīt karjeras vadības prasmes pilnveidošanā mācību saturā;
- ▶ PKK sniedz metodisku, informatīvu un konsultatīvu individuālo atbal-

stu pamatskolas skolēniem, lai viņi varētu pieņemt izsvērtu karjeras lēmumu, izvēloties vispārējās vai profesionālās izglītības virzienu un veidojot savām tālākajām profesionālajām un personiskajām interesēm atbilstošu karjeras plānu pēc 9. klases;

- ▶ PKK seko līdzi mācību satura sa-
saistei ar turpmākās izglītības un
darba ceļu, piedāvājot skolēniem,
viņu vecākiem un skolotājiem infor-
māciju par darba tirgus attīstības
tendencēm un dažādām izglītības
ieguves iespējām Latvijā un pasaulē.

PKK galvenās funkcijas vidusskolas izglītības piedāvājuma (izvēles grozu) sagatavošanā un skolēna individuālā mācību plāna izveidē:

- ▶ PKK veic skolēnu interešu un vajadzību izpēti;
- ▶ balstoties uz izpētes datiem, PKK palīdz skolas administrācijai veidot izglītības piedāvājumu;
- ▶ PKK informē skolēnus un viņu vecākus par skolas izglītības piedāvājumu;
- ▶ PKK sniedz individuālu atbalstu skolēniem, veidojot individuālo mācību plānu (palīdz izvēlēties piemērotāko grozu), balstoties uz skolēnu spējām, interesēm un skolas piedāvājumu;
- ▶ PKK pārbauda skolēnu intereses un vajadzības un fiksē izmaiņas attiecībā uz skolēnu nākotnes plāniem;
- ▶ PKK sniedz individuālu atbalstu skolēniem visā vidējās izglītības pakāpē, kopā ar skolēniem modelē nepieciešamās izmaiņas viņu individuālajā plānā, kā arī informē par šiem jautājumiem skolas administrāciju un iesaistās labāko risinājumu izstrādē. ■

→ 3. lpp. **Atskats uz gūto pieredzi ...**

Sociālie mediji ir izmantojami kā izglītības un darba iespēju meklēšanas rīks. Arvien biežāk cilvēki lūdz savam kontaktu tīklam atsauksmes par savām idejām un plāniem. Ja mums nav sociālo mediju profila, mēs nevaram iesaistīties karjeras sarunā.

Kā sociālos medijus uztver praktiķi?

Sākotnēji karjeras speciālisti bija datu turētāji, bet tagad viņi tehnoloģijas izmanto, lai sniegtu indivīdiem atbalstu karjeras veidošanā.

Karjeras atbalsts ir attīstījies līdztekus tehnoloģijām. Tiek gaidīts, ka konsultanti būs atrodami tiešsaistē un organizēs saziņu sociālajos medijos. Konsultantiem ir jāveicina informēšana un izpratne ārpus sava kabineta sienām. Tas konsultantu darbu ar sociālajiem medijiem pārvērs ne tikai par saziņu, bet arī par jēgas un kopienas veidošanas procesu.

Konsultantu prasmes izmantot IKT ir saistītas arī ar to piemērotību viņu klientu grupai. Ir svarīgi, lai konsultantiem būtu attīstīta informācijpratība – spēja atrast, atlasīt, novērtēt, pārvaldīt un izmantot informāciju, rādot priekšzīmi saviem klientiem. Bieži

klienti pirms konsultācijas ir meklējuši informāciju internetā, un, iespējams, viņiem ir izveidojies aplams priekšstats.

Arvien nozīmīgāki kļūst vizuālie sociālie mediji. Konsultantiem ir jāpielāgo savs vēstījums un tā pasniegšanas veids, lai auditorijai tas būtu interesants un saprotams. Lai piesaistītu interesi, var izmantot attēlu, bet pēc tam iepazīstināt ar tekstu. Attēli (infografikas) palīdz arī informāciju interpretēt un atcerēties. Kad mēs lūdzam klientus īstenot refleksiju, mums vajadzētu aicināt viņus izmantot piemērotu formātu, un tā varētu būt arī vizualizācija, nevis rakstīts teksts. ■

Erasmus+

euro | guidance

Slovākijā pasniegta karjeras atbalsta balva

Ralfs Spāde

VIAA Karjeras atbalsta nodaļas vecākais programmas speciālists

2019. gada 24. oktobrī Latvijas pārstāvim bija iespēja piedalīties Slovākijas karjeras atbalsta balvas pasniegšanas ceremonijā Bratislavā. Konferenci organizēja Euroguidance centrs sadarbībā ar nacionālo Karjeras attīstības atbalsta asociāciju. Kā partneri piedalījās Eiropas Komisijas pārstāvniecība Slovākijā un Slovākijas Republikas Izglītības, zinātnes, pētniecības un sporta ministrija. Balvu pasniegšanā piedalījās Slovākijas Republikas izglītības, zinātnes, pētniecības un sporta ministre Martina Ļubova.

Programmas Euroguidance Slovākijas centrs, informējot par karjeras balvas konferences norisi, akcentēja tās starptautisko aspektu, jo tajā piedalījās arī Čehijas, Ungārijas, Serbijas un Latvijas pārstāvji. Slovākijā karjeras atbalsta balvu pasniedz jau vienpadsmito gadu un konference ierasti tiek organizēta sadarbībā ar Čehijas kolē-

ģiem. Pēdējos gados karjeras atbalsta balvas konkurss ir noticis arī Serbijā, Ungārijā un Latvijā.

Balvu pasniedza karjeras attīstības atbalsta organizācijām un cilvēkiem, kuri pastāvīgi strādājuši, lai uzlabotu karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pieejamību.

Karjeras balvas tika piešķirtas par iedvesmojošiem labās prakses piemēriem:

- ▶ karjeras konsultācijas ārzemniekiem, kas dzīvo Slovākijā („Marena”),
- ▶ karjeras un sociālās komunikācijas prasmju pilnveidošanas nedēļa (Antona Bernoloka ģimnāzija Nā-mestovo),
- ▶ e-apmācība „Mana karjera” (Universitātes konsultatīvais centrs UPJŠ Košicē),
- ▶ brīvprātīgie iedvesmo pamatskolas skolēnus (Zuzana Nihtova un Rebeka Mareja),
- ▶ *!kick up* – visaptverošas karjeras konsultācijas vidusskolēniem (Sona Mertova Košicē).

Karjeras attīstības atbalsta asociācija piešķir arī atzinības balvu organizācijai „Cilvēki briesmās” par atbalstu jauniešiem un sociāli atstumtajiem romiem darba tirgū.

Kā atzina organizatori, viens no karjeras balvas konkursa motīviem ir karjeras pakalpojumu kvalitātes uzlabošana un karjeras atbalsta pakalpojumu pieejamības palielināšana. 2019. gads apstiprināja: karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu piedāvājums Slovākijā pastāvīgi paplašinās un tuvojas attīstīto Eiropas valstu standartiem. 2019. gadā 20 konkursa darbi pārstāvēja plašu karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu klāstu; starp tiem – konsultācijas mātēm pēc grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma, karjeras pakalpojumi skolēniem, palīdzība ārzemniekiem, lai atrastu savu vietu Slovākijas darba tirgū, cilvēku ar invaliditāti reintegrācijas projekts.

Svinīgo konferenci apmeklēja vairāk nekā simts karjeras attīstības atbalsta profesionāļu, praktiķu, izglītības organizāciju un personāla atlases aģentūru pārstāvju. Papildus Slovākijas labās prakses piemēru prezentācijai Euroguidance sniedza iespēju pastāstīt par iedvesmojošiem piemēriem arī Čehijā, Ungārijā, Serbijā un Latvijā. Latvijas pārstāvis R. Spāde konferences dalībniekus iepazīstināja ar 2019. gada Latvijas karjeras atbalsta balvas konkursu un informēja par laureātu sasniegumiem. Nobeigmā klātesošie tika informēti par plānoto Starptautiskās karjeras atbalsta asociācijas IAEVG starptautisko karjeras konferenci. Tās laikā ir plānota arī 2020. gada Latvijas karjeras atbalsta balvas pasniegšanas ceremonija.

Plašāka informācija par Slovākijas Nacionālo karjeras attīstības atbalsta balvu: www.euroguidance.sk/index.php?sw=3. ■

Karjeras atbalsta balvas laureāti 2019. gada ceremonijā Bratislavā, Slovākijā

Pētnieciskie darbi karjeras attīstības atbalsta jomā

Daugavpils Universitāte

Profesionālā maģistrantūras studiju programma "Karjeras konsultants un jaunatnes lietu speciālists".
2018./19. ak. g. izstrādātie maģistra darbi

Liāna Babre	Neformālās izglītības iespējas jauniešiem Dagdas novadā
Tatjana Borikova	Karjeras konsultanta un vecāku sadarbība 1. – 4. klases skolēnu karjeras interešu veicināšanai
Linda Brūvere	Karjeras virzības maiņa vidējā brieduma posmā
Igoris Granovskis	Cilvēku ar īpašām vajadzībām integrācija sabiedrībā
Inga Jakste	Karjeras izglītības īstenošanas modelis pirmsskolas izglītības iestādē
Elga Mališeva	Personas ar maziem bērniem darba tirgū: diskriminācijas aspekts
Rasma Piliņa	Mācību motivācijas pilnveidošana Ziemeļlatgales bērnu un jauniešu centros
Linda Pūdāne	Karjeras attīstības atbalsts vidējā profesionālajā izglītībā: pedagogu karjeras konsultantu darba īpatnību raksturojums
Jekaterina Suhovilo	Muzikālo prasmju un radošuma pilnveide Daugavpils pilsētas bērnu un jauniešu centrā: gadījuma pētījums
Dana Valtere	Vidusskolēnu profesionālās pašnoteikšanās procesa raksturojums Latgalē
Jevgēnijs Žuks	Karjeras konsultanta loma robežpārbaudes amatpersonu pašvadības stratēģijas īstenošanā profesionālās izdegšanas sindroma mazināšanai

Liepājas Universitāte

Profesionālā maģistrantūras studiju programma "Karjeras konsultants". 2018./19. ak. g. izstrādātie maģistra darbi

Nellija Eglīte Briede	Mentora atbalsts karjeras konsultantu adaptācijai profesionālās darbības sākuma posmā
Inga Laugale	"Vienas pieturas aģentūras" izveide Liepājas pašvaldībā jauniešu karjeras attīstībai
Nils Kuncītis	Prakse jēgpilnai profesionālās kvalifikācijas iemaņu nostiprināšanai profesionālās vidējās izglītības iestādē
Maija Kaļiņičenko	Sociālās uzņēmējdarbības pieredzes izpēte sievietes karjeras atbalstam Liepājā
Ligita Mežaka	Karjeras attīstība jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem patstāvīgas dzīves uzsākšanai Talsu novadā
Māriņa Tīsa	Talsu 2. vidusskolas, novada uzņēmumu, valsts un pašvaldības iestāžu sadarbība skolēnu iepazīstināšanā ar profesiju pasauli

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

Profesionālā maģistrantūras studiju programma „Karjeras konsultants”. 2018./19. ak. g. izstrādātie maģistra darbi

Vitālijs Drozdovs	Karjeras konsultanta atbalsts vidusskolēniem karjeras lēmumu pieņemšanas procesā
Līga Lizdika	Karjeras atbalsts jauniešiem bezdarbniekiem pārejā no bezdarba uz nodarbinātību projekta "Jauniešu garantija" pasākumā "Darbības jauniešiem"
Ilze Skabe	Karjeras atbalsts Nodarbinātības valsts aģentūras uzskaitē esošām personām ar invaliditāti
Astrīda Zahare	Karjeras atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem Nodarbinātības valsts aģentūras pasākumā "Motivācijas programma darba meklēšanai un sociālā mentora pakalpojumi"

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Profesionālā maģistrantūras studiju programma „Karjeras konsultants”. 2018./19. ak. g. izstrādātie maģistra darbi

Aleksandra Jerkunkova	Prokrastinācijas ietekme uz studējošo jauniešu karjeras mērķu sasniegšanu
Agnese Ābele	Karjeras izglītības satura iekļaušana Valdorfskolā
Sintija Ciša	NEET jauniešu karjeras vadības prasmju veidošana
Eva Šteina	Sieviešu karjeras attīstība pēc bērna piedzimšanas
Kristīne Rūtiņa	Karjeras attīstības atbalsts 1. kursa audzēkņiem darba vidē balstītās mācībās
Madara Sarkane	Astotās klases skolēnu profesionālās identitātes īpatnības
Agnese Slišāne	Karjeras vadības prasmju pilnveide vispārējās vidējās izglītības programmā „Komerccarbība”
Diāna Siliņa	Veiksmīgu cilvēku dzīvesstāsti kā bērnu karjeras izglītības saturs pilsoniskās audzināšanas kontekstā
Ilze Rūtenberga	Karjeras informēšanas un izglītības integrēšana vidusskolas klases audzināšanas stundās
Laila Līduma	Karjeras izglītība profesionālā skolā
Ivita Onzule	Jauniešu karjeras vadības prasmju veicināšana profesionālajā izglītības iestādē

Informatīvie materiāli izglītības un karjeras atbalsta speciālistiem

Ināra Punkstiņa

VIAA Karjeras atbalsta nodaļas vadītāja

Ļoti nozīmīgs solis gan skolēniem, gan vecākiem ir nākotnes izglītības iestādes un profesijas izvēle. Lai šo procesu padarītu mazāk satraucošu, ir svarīgi tam nepieiet kampaņveidīgi – pavasarī, kad aktualizējas karjeras izvēles jautājumi, rudenī, kad valstī organizē Karjeras nedēļu, kā arī februārī, kad notiek ikgadējā ēnošana. Latvijas karjeras speciālistu vajadzībām VIAA ir radījusi vairākus informatīvos materiālus un aicina karjeras konsultantus un mācību priekšmetu skolotājus tos izmantot gan individuālajās, gan grupu nodarbībās, lai ar dialoga un informatīvo materiālu starpniecību atvieglotu un sekmētu karjeras izvēles iespējas. Tie palīdzēs skolēniem profesijas izvēlē un virzīs uz apzinātu, mērķtiecīgu izaugsmi, kā arī ļaus iepazīt profesijas un uzņēmumus, to iespējamās problēmas un risinājumus.

„Vienlīdzīgas karjeras iespējas”

Lai informētu skolēnus par viņu tiesībām un iespējām izvēlēties izglītības iestādi vai darbu neatkarīgi no dzimuma, kā arī rosinātu diskusiju par vienlīdzīgām karjeras iespējām, ir izveidota infografika „Vienlīdzīgas karjeras iespējas sievietēm un vīriešiem”. Informatīvo lapu var lejuplādēt šeit: http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/.

„Kā iepazīt uzņēmumu?”

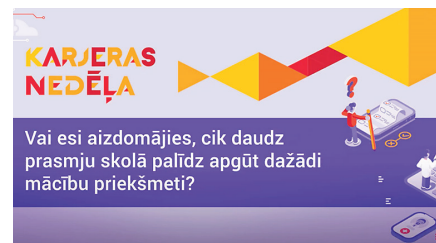
Šī informatīvā lapa ir izstrādāta, lai palīdzētu skolēniem iepazīt uzņēmumu, tā darbību un pēc uzņēmuma apmeklējuma izvērtēt savus karjeras mērķus. Materiāls izmantojams arī klasē diskusiju rosināšanai un gatavojoties uzņēmuma apmeklējumam mācību ekskursijas laikā. Informatīvo lapu var lejuplādēt šeit: http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/.

„Mācību priekšmeti, kuri palīdz apgūt prasmes”

Materiāls „Mācību priekšmeti, kuri palīdz apgūt prasmes” rosinās 7. – 9. klašu skolēnus padomāt, cik daudz svarīgu prasmju var apgūt mācību stundu laikā. Tā kā skolēni apzinās prasmju nepieciešamību karjeras veidošanai nākotnē, šis materiāls motivēs viņus

mācīties. Video atrodams šeit: http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/.

„Jauno profesiju parāde”

Lai aicinātu skolēnus iepazīties ar nākotnes profesijām un padomāt, kādas prasmes būs nepieciešamas nākotnes darba tirgū, izveidota digitāli izglītojoša spēle 1. – 6. klašu skolēniem „Jauno profesiju parāde”, kurā skolēni komandās varēs sacensties nākotnes profesiju un prasmju apzināšanā. Spēles video un instrukcija atrodami šeit: http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/.

Lai maksimāli vieglāk varētu koncentrēties uz veicamajiem darbiem, jābūt radošai pieejai. Ceram, ka jaunie informatīvie materiāli izglītības un karjeras atbalsta speciālistiem atvieglos darbu, bet skolēniem spēs palīdzēt izglītības iestādes un profesijas izvēlē.

Visi metodiskie materiāli ir pieejami VIAA vietnes www.viaa.gov.lv sadaļā „Karjeras atbalsta informatīvie materiāli”. ■

Valsts izglītības atbalsta aģentūra

Informācijas un karjeras atbalsta departaments

Valņu iela 1, Rīga, LV-1050
tālr.: 67830842; fakss: 67830830
e-pasts: euroguidance@viaa.gov.lv

Ziņu izdevuma izstrādi līdzfinansē Eiropas Komisija.

Izdevums atspoguļo vienīgi autoru uzskatus, un Eiropas Komisija nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas lietojumu.